

Posvećeno spaljenom kleriku fra Stjepanu Majiću

Ugušen u pepelu zloće otputovao je prema zvijezdama

U cvjetnom svibnju, kada dozrijevaju trešnje i rzi grožde na padinama stoljetnih hrastova iznad brda Zelengore, rodilo se 25. svibnja 1925. u Vitini (Hercegovina) dijete imenom Ante u obitelji Franje Majića i Matije rođene Vukšić. Raslo je u raspijevanome i rodoslovljem povezanome susjedstvu od desetak obitelji koje su disale kršćanskim duhom i stvarale zajedničku oazu suradnje i mira. Plavokoso dijete toplih pogleda postalo je majčino mezimče i obljudbena igračka u naručju nas starijih dječaka okupljenih u zabavne skupine trategi dane u okolici. Susjedstvo je s vremenom gotovo posve iščezlo, ali njegova praznina miriše krvlju pobijelih žrtava komunističkih zločinaca. Iznad toga zgarista danas plovi plavo hercegovačko nebo i pjeva pjesmu vječnoga umiranja.

To krvavo umiranje zahvatilo je i poletnoga Antu koji je u dvanaestoj godini (1937.) nakon dovršene osnovne škole u rodnoj Vitini pošao u sjemenište na Široki Brijeg gdje ga je zanosila i privlačila franjevačka prisutnost. Franjevci su mu otvorili vrata prema savrš-

nijem načinu života, za čim je od djetinjstva čeznuo. Nosio je u sebi zanosnu mladost koja ga je pretakala u ozbiljnost života i u njemu budila vjeru u buduće svećeničko poslanje. U ratnim je godinama stupio (17. rujna 1943.) u novicijat, da bi se nakon godinu dana kušnje s Humca ponovno vratio u gimnazijske klupe na Širokome Brijegu. Tu ga je u osmome razredu gimnazije zahvatila ratna oluja i komunistički pokolj koji ga je pretvorio u prah i pepeo. Bio je najmlađa nevina žrtva među dvanaestoricom hercegovačkih franjevaca koje su komunistički teroristi ubili i spalili 7. veljače 1945.

Njegova kobna zalaznica života zrcali se u pjesmama Maka Dizdara (1917. - 1971.) koji je napisao zanosne stihove za posljednje vrijeme ljudskoga života: "Smrcu je samo obasjana staza uspona od gnijezda do zvijezda" (u pjesmi "Smrt"). A pokojni je fra Stjepan tijekom osam godina svijao svoje gnijezdo na Širokome Brijegu, odakle se nadao odletjeti na sveučilišni studij i nakon dovršena studija stupiti za Gospodnji oltar te angažirati sve

svoje snage za vjerski i duhovni odgoj svoga potlačenog naroda. Ali neprijatelji toga naroda pokosiše ga u dvadesetoj godini njegova života i pretvoriše ga u goruću baklju plamena da vječno plamsa pred licem Svevišnjega.

U aleji smrtne grozote i spoznaji Božje dobrote fra Stjepan je otputovao "preko Rijeke" u spaljenome franjevačkom odijelu poprskanom krvlju grobara slobode. I povijest je zastala na opustošenim širokobriješkim uzvisinama i zastidjela se nad djelima zločinaca bez savjesti i odgovornosti. A duh grobne tišine oko franjevačkoga samostana nakon njegova smaknuća disao je za zatrovanim zrakom sramote. Lešinari se napojiše njegovom krvlju i njegovo spaljeno tijelo bacise u sklonište (bunker) pred samostanom na Širokome Brijegu. Ali se iznad njega diže sunčana duga koja se širi povrh porušenih arkada hrvatskoga panteona i obasjava ove porušene prostore kulturnih i kršćanskih nadahnuća.

Fra Stjepanovo prostrijeljeno srce otpočunulo je napokon u širokobriješkoj crkvi gdje će ka-

tolički naraštaji dozivati u pamet grozote onoga vremena i ogrezlost zla u dušama njegovih ubojica. Širokobriješki ušutkani putovi ponovno su oživjeli, a bolni uzdasi prošlosti pretvorili se u raspijevanome duše koje čeznu za zvijezdama kamo su zabludjeli zaboravili gledati, jer zaraženi mržnjom ugušise u sebi osnovna načela etike i glas savjesti o egzistencijalnoj nepovrjedljivosti ljudskoga života.

dr. fra Častimir Majić

IMENA DUVANJSKIH MJESTA

U Tubolji, smještenoj zapadno od mjesta gdje ponire rijeka Šujica, postoji dosjetka o nazivu toga naselja. Kada su prije stoljeće i pol Hercegovci doselili iz svoga kršno-kameinitog zavičaja i ugledali prostrano žitorodno Duvanjsko polje, oteo im se radostan usklik: "TU JE BOLJA zemlja!"

Veliki Akademijin rječnik bilježi zastarjelu imenicu tubolja sa značenjem "velika stijena ili gređa," koja je sačuvana u toponimiji; dakle riječ je o naselju koje se nalazi pokraj velike stijene ili gređe.

Međutim, u duvanjskome govoru postoji pridjev tubast, tubasti sa značenjem "koji ima tubast izgled, ono čemu je suprotnost oštar, ono što ima oblik krnjega stošća, čiji je odsječeni dio malo ispupčen".

Prije stoljeće i pol u Tubolju su s kočerinškoga područja u današnjoj općini Široki Brijeg doselili Hercegovci s prezimenom Ivanković i Dalmatinci iz imotskoga Lovreča Kurevije (ranije su se prezivali Mrnjavac).

Tubolja

Neki drže da se Tubolja nekoć zvala Ponor, što je neprihvatljivo, jer se onih nekoliko kuća uz ponor rijeke Šujice, smještenih između Kovača i Tubolje, i danas naziva Ponor. Tubolja nema priznat status sela.

Ante Ivanković

RTG

RADIO TOMISLAVGRAD

95.1, 95.9 i 103.3 MHz

e-mail: radio.tomislavgrad@tel.net.ba

www.radiotomislavgrad.com

RADIOHERCEGOVINA

telefon: (036) 312 172 (marketing)
www.rtv-hb.com

107.5 MHz Mostar; 105.9 MHz Hercegovina i Dobruša; 98.1 MHz Sarajeva i nađinje; Buzan; 106.0 MHz Ploče; 107.5 MHz Neum; 91.1 MHz Dubrovačko-Neretvanska; 105.6 MHz Stolac; 101.1 MHz Koprivica i Jablanica; 95.4 MHz Rama i Knjazevo; 105.5 MHz Jajce